

г. като бѣхъ въ Цариградъ придруженъ, отъ В. Манчева ¹⁾ отидохми да му благодаримъ, като българи, за гдѣто поддържамъ правото дѣло на Българския народъ. Низвержений патриархъ живѣше въ частна своя къща на Бойоглу. Прие ни много любезно и понеже знаями гърци и двама, азъ и г-нъ Манчевъ, единъ слѣдъ други твърдѣ изразително му благодарихми, за гдѣто е подкрѣпилъ правото дѣло на православния български народъ, на който принадлежимъ.

— Ваше святѣйшество! — почнахъ тогива да му говорѣхъ — двойка длъжностъ дойдохъ да изпълнѣ и да целуна светата ви дѣсница, едно, като българинъ и друго, като вашъ *анагностъ*, който съмъ прискѣтствувалъ на ржкоположенieto ви въ Иерусалимски Патриархъ на 1845 г. въ олтаря на Божигробската съборна църква.

Тогива му разказахъ епизода на припаданието му и че азъ бѣхъ дѣтето — анагноста — отъ дѣтната му страна да държа патриаршеската му патерица. Моя разказъ съ подробноститѣ му блаженный Кирилъ изелуша съ възрастающе душевно умиление. Сълзи се появихъ на очитѣ на стария бѣловласъ Патриархъ. Задължи ме да го посѣщавамъ по-често до като бѣдхъ въ Цариградъ, което азъ съ готовность приехъ и изпълнихъ, и много пхти бивахъ гощаванъ на трапезата му.

— "Ελα παιδί μου, ἔλα ἀναγνῶστα μου! Съ тия старчески думи ме посрѣщаше и испращаше той. Видимо утѣшение имаше да разговаря съ мене за *миналото* онова врѣме.

Казано е, който пхтува много вижда и научава, особно като е наблюдателенъ, макаръ и въ дѣтска възраст, какъвто бѣхъ азъ. Повня слѣдующия епизодъ, даже невѣроятенъ, който спазихъ и разбрахъ. Щомъ стигнахми въ Иерусалимъ въ края на октомврия 1844 г. и по приетия редъ се установихми врѣменно на квартира — за 2—3 дни — въ Патриаршеското здание, баща ми и х. Минчу х. Цачовъ²⁾, единъ

¹⁾ Съ поменатия се познавахъ още когато бѣше учителъ въ Свищовъ прѣзъ 1858—60 г. На 1867 подиръ минаванието на Тогевата чета въ България при Свищовъ, Мехтахъ-паша, наедно съ виновницитѣ наказа мнозина невинни хора, въ които и свищовския гражданинъ и учителъ В. Манчевъ, който упростенъ на 1873 год. бѣше се завърналъ отъ заточението си въ Енгюре, и живѣхми наедно въ Орта-Кьой.

²⁾ Поменатия, родомъ отъ Дрѣново, бѣше се прѣселилъ въ Търново и забогатѣлъ, първо като държавенъ ковчезникъ (санджк-емини) и послѣ отъ откупни на държавни десятици: ошуръ, бегликъ и пр. Търновскитѣ аги не можахъ да го търпятъ и на 1855 г. подкупиха двама арнаути хамамджии, които и го убиха въ търновскитѣ лозя. Има пѣсенъ за това убийство, която се пѣе и до сега въ Търново и другадѣ въ България.